

HVAD ER EN FAMILIE?

Danmark består af knap 3 mio. familier. Af dem er ca. 700.000 børnefamilier. Den gennemsnitlige familiestørrelse er på 1,86 personer mod 2,00 i 1980.

Næsten 1,4 mio. danskere lever alene uden børn – det er 26% flere end i 1980. I samme periode er antallet af enlige med børn steget med 37%, så lidt over 135.000 voksne i dag bor alene med deres børn.

Lidt mere end 2.600 familier består af par, der har indgået registreret partnerskab – heraf har ca. 400 par børn under 18 år boende hos sig.

82% af alle børn bor i parfamilier, 18% bor hos enlige forældre og 1% af børnene er ikke hjemmeboende.

48% af de hjemmeboende børn bor i familier med to børn under 18 år. Børnene er ikke nødvendigvis søskende, men kan være sammenbragte børn. For 24% af børnene er der ikke andre børn i familien. 28% af de hjemmeboende børn bor i familier med mindst tre børn under 18 år.

Kilde: Danmarks Statistik, »Statistikbanken« og »Statistiske Efterretninger, Befolkning og valg« (2005:9)

Familien er ikke en entydig størrelse. Den traditionelle kernefamilie med mor, far og børn er udbredt. Men familien er lige så vel singlen, som enten lever alene eller har børn boende hele tiden eller noget af tiden, men som i øvrigt ligesom alle andre har familie i form af forældre, søskende, bedsteforældre, fætre og kusiner.

Der er de mange sammensatte familier. Og familien er også de efterhånden mange homoseksuelle par, som har dannet registrerede partnerskaber.

Selv om en stor del af familierpolitikken retter sig mod familien inden for én husstand, så skal familierpolitikken ses i forhold til hele det netværk, der udgør en familie. Og den skal omfatte alle former for familier.

Bedre levevilkår, uddannelses- og ernæringsmæssige fremskridt, bedre bolig- og hygiejneforhold og den medicinske udvikling har bidraget til, at levealderen i det danske samfund er steget gennem de seneste 100 år. Der er i denne periode sket en ændring fra et samfund med høj dødelighed og høj fertilitet til et samfund med både lav dødelighed og lav fertilitet.

Det betyder, at flere generationer i dag kan få glæde af hinanden. De vertikale bånd er blevet styrket. Det er ikke unormalt, at bedsteforældre og i nogle tilfælde oldeforældre bliver en del af de små børns liv.

På samme tid er de horisontale bånd blevet mere skrøbelige. Nutidens børn har færre sø-

skende end tidligere, og antallet af kusiner og fætre kan ofte også tælles på én hånd.

I takt med, at de horisontale bånd bliver mere skrøbelige, kan de vertikale bånd vise sig anderledes betydningsfulde. For eksempel kan både bedsteforældre og oldeforældre træde til, når unge par etablerer familie samtidig med, at de passer et krævende fuldtidsjob. På samme måde kan midaldrende bedsteforældre have meget at se til med forældre, der er blevet gamle, voksne børn, der selv bliver forældre, og børnebørn, der gerne vil bage kage, en tur på legepladsen eller høre fortællinger fra »gamle dage«.

Familien som fænomen er under konstant udvikling. Men uanset hvilken sammensætning, den enkelte vælger, og hvor mange generationer, der lever samtidig, er og bliver familien for de flestes vedkommende tilværelsens omdrejningspunkt. Faktisk er familien hele forudsætningen for, at et samfund kan eksistere. For uden familier ingen børn, og uden børn ingen videreførelse af samfundet.

Familien er også en praktisk enhed, der varetager en række basale og betydningsfulde funktioner. Både når det drejer sig om at få børn, og når det gælder økonomi og den opdragelse, der skal ruste den enkelte til at forstå og fungere som borger i samfundet.

Det er først og fremmest i familien, den enkelte tilegner sig sine grundværdier, holdninger og livssyn.